

stabilit ca scop realizarea unei evaluări a rezultatelor obținute prin aplicarea unui chestionar care să verifice gradul de atingere a obiectivelor programului. În paralel, vom face o analiză a dinamicii greutății corporale, a valorilor tensiunii arteriale, precum și a valorilor hemoglobinei glicozilate la cel puțin trei luni după ultima sesiune la pacienții cu diabet zaharat.

Cuvinte-cheie: boli netransmisibile, factori de risc, complicații, informare

CZU: 616.379-008.64-07:614.21

ÎMBUNĂȚIREA CALITĂȚII SUPRAVEGHERII PERSOANELOR CU DIABET ZAHARAT DE TIP 2 DIN CENTRUL DE SĂNĂTATE LIPCANI

*Valentina MELNICIUC, Octavian SÎRBU,
Aliona MUCUȚA, Larisa CIORNĂI, Efrosinia PODARU,
Centrul de Sănătate Lipcani, raionul Briceni*

Context

Proiectul *Îmbunătățirea calității de supraveghere a persoanelor cu diabet zaharat cu vârsta cuprinsă între 40 și 60 de ani din CS Lipcani* a avut ca premisă creșterea în timp a morbidității prin diabet zaharat (DZ) și întinerirea acestei maladii la locuitorii din aria de deservire a CS Lipcani.

Scopul urmărit a fost depistarea timpurie a diabetului zaharat de tip 2 în rândul populației cu risc înalt pentru această maladie (cu vârsta cuprinsă între 40 și 60 de ani) pentru diminuarea morbidității și a mortalității prin această maladie, precum și a complicațiilor DZ.

Echipa proiectului a implicat voluntari din rândul populației care, fiind instruiți, au efectuat examinarea glicemiei la 2500 de persoane cu vârsta de 40–60 de ani, din care 1268 bărbați și 1232 femei, locuitori ai or. Lipcani și șase comune (Criva, Drepcăuți, Hlina, Șireuți, Slobozia-Șireuți, Pererita). Pentru aceasta, voluntarii au fost asigurați cu echipament necesar și consumabile. După efectuarea investigațiilor, datele colectate au fost prezentate medicilor de familie, care au asigurat monitoringul ulterior al persoanelor. În funcție de nivelul glicemiei, conduita persoanelor a fost efectuată diferențiat, conform Protocolului *PEN 1*, sub supravegherea medicului de familie și a medicului-endocrinolog. În total, 141 de persoane au fost depistate cu nivel de risc (106 persoane) sau nivel crescut (35 persoane) de glicemie.

Din sursele economisite pe seama scutiilor de TVA, CS Lipcani a procurat dispozitive medicale și informaționale necesare pentru acordarea ajutorului medical, dar și pentru informarea populației privind

modul sănătos de viață, care stă la baza profilaxiei tuturor maladiilor. Ca urmare a asigurării condițiilor necesare în CS Lipcani pentru educarea populației privind diabetul zaharat, 65 de persoane au fost informate despre această maladie în cadrul prelegerilor organizate în incinta CS.

Astfel, ca rezultate principale ale proiectului pot fi menționate: ridicarea nivelului de informare a populației cu risc crescut pentru diabetul de tipul 2, depistarea stărilor de prediabet, precum și depistarea timpurie a diabetului zaharat, cu management diferențiat al cazurilor.

Realizarea obiectivelor specifice

Obiectivul specific 1. Asigurarea accesului pacienților la informare despre diabetul zaharat de tipul 2 și a facilităților mai bune de diagnostic

Au fost procurate utilajele următoare: glucometre (20 buc.), aparat ECG (2 buc.), pulsoximetre (2 buc.), tonometre (10 buc.), TV LED (1 buc.), laptop *ACER Aspire red* (1 buc.) și proiector *ACER*, ecran (1 buc.) A fost amenajată sala de ședințe a CS Lipcani, în care se organizează volante, ședințele colaboratorilor, dar și lecții pentru colaboratori și populație cu notebook, proiector video, ecran pentru proiector. Televizorul a fost instalat pe holul etajului trei al Centrului. Instituția a fost asigurată cu materiale informative oferite de Proiect (postere și pliante). Glucometrele au fost distribuite medicilor de familie, pentru a asigura controlul glicemiei în 10 sectoare, care acoperă satele și or. Lipcani. Tot după acest principiu au fost distribuite și tonometrele.

Obiectivul specific 2. Instruirea voluntarilor și asigurarea controlului glicemiei

Echipa de lucru a Proiectului, pe parcursul lunii decembrie a anului 2018, a instruit medicii de familie de la IMSP CS Lipcani. În luna ianuarie 2019, medicii de familie au instruit 22 de persoane voluntare privind examinarea glicemiei. Voluntarii au examinat la glicemie 2500 de persoane cu vârsta cuprinsă între 40 și 60 de ani, din care 1268 bărbați și 1232 femei.

Obiectivul specific 3. Creșterea nivelului de cunoștințe în subiectul diabetului zaharat de tipul 2

În perioada implementării proiectului au fost citite prelegeri pentru 65 de pacienți din grupul-țintă, aceștia fiind împărțiți în 3 subgrupuri conform locului de trai. Prelegerile s-au desfășurat o dată în săptămână cu următoarele tematici: *Problemele de bază ale maladii diabet zaharat de tip 2; Modul sănătos de viață; Exercițiile fizice în diabetul zaharat; Dieta pacienților cu diabet zaharat; Tratatamentul noninsulinic și metodele de autocontrol al pacienților cu diabet zaharat; Complicațiile cronice, acute ale diabetului zaharat.*

Obiectivul specific 4. Managementul persoanelor cu risc crescut pentru diabet

Medicii de familie au colectat datele examinării glicemiei la persoanele grupului-țintă și le-au analizat, consultând medicul-endocrinolog. Ca urmare s-au luat următoarele decizii: grupului de 106 persoane cu glicemia la limita de vârf a normei (până la 7,8 mmol/l) li s-a recomandat examinarea glicemiei de trei ori (până la masă și la 2 ore după masă) timp de o zi, pe fond de alimentație obișnuită. În continuare, în funcție de nivelul glicemiei timp de o zi, persoanele au fost repartizate în două grupuri: *persoane sănătoase și persoane cu prediabet*. Ulterior monitorizarea, supravegherea și tratamentul celor cu prediabet (35 persoane) și cu glicemia mai sus de 8 mmol/l au fost efectuate conform Protocolului PEN 1.

Obiectivul specific 5. Monitorizarea progresului Proiectului

A fost elaborat și aplicat la 50 de pacienți chestionarul pentru colectarea opiniilor, cu analiza datelor și ajustarea desfășurării activităților Proiectului la nevoile populației și ale pacienților.

Monitorizarea activităților a fost efectuată permanent de către echipa de implementare a Proiectului, iar evaluarea – la finele acestuia.

Cuvinte-cheie: diabet zaharat de tip 2, depistare, supraveghere, voluntari

CZU: 614.253.8:616-036.12

ÎMBUNĂȚIREA ACCESULUI LA SERVICII MEDICALE PRIN OPTIMIZAREA FLUXULUI PACIENȚILOR CU SUFERINȚE CRONICE

Tatiana NICOLENCO, Eugenia ȚÎBÎRNĂ, Olga TIOSA, Valentina COTOMAN, Irina VRABIE, Mariana HARET,
Centrul de Sănătate Ștefan Vodă

Context

Instituția Medico-Sanitară Publică Centrul de Sănătate Ștefan Vodă deservește 17 localități cu populația totală de 36.978 de persoane. În componența Centrului de Sănătate activează 161 de persoane, dintre care medici de familie – 16 (acoperirea cu medici = 66,6%), asistente medicale – 43 (acoperirea cu asistente medicale = 86%). Pentru implementarea proiectului a fost aleasă localitatea Ștefan Vodă cu populația de 7668 de persoane, în care pe parcursul anilor 2015-2017 s-a înregistrat creșterea vizitelor la medicul de familie de la 28.821 până la 31.552 de vizite anual, sau de la 15,8 până la 30,6 vizite zilnic. Evaluarea problemei a fost realizată de echipa proiectului, utilizând analiza SWOT.

Problema principală identificată: accesibilitatea redusă a serviciilor de calitate din cauza fluxului mare de pacienți care se adresează direct la Centrul de Sănătate fără programare, în condițiile de asigurare insuficientă cu medici de familie și asistente medicale.

Probleme conexe:

- *Condiții de muncă precare la recepția Centrului de Sănătate* – dotarea insuficientă cu calculatoare și mobilier, necesitatea renovării cosmetice a spațiului.
- *Comunicarea dificilă cu pacienții* – în condițiile suprasolicitării lucrătorilor medicali, apare problema de comunicare cu pacienții, îndeosebi cu cei neprogramați, „nerăbdători”.
- *Informarea insuficientă a pacienților cu boli netransmisibile* – pacienții nu cunosc standardul de supraveghere în hipertensiunea arterială, cardiopatia ischemică, diabetul zaharat, periodicitatea prezentării la medic, volumul de examinări și consultații. Nu cunosc stările de urgență și algoritmul de acordare a ajutorului medicamentos și a celui nemedicamentos.

Indicatori obținuți la inițierea proiectului

A fost evaluat timpul de așteptare la recepție, care a constituit în medie 10 minute. S-a evaluat timpul de așteptare la medicul de familie – în medie 35 de minute. A fost estimat numărul de vizite neprogramate pe parcursul zilei – unui medic îi revin în medie 21,5 vizite neprogramate pe zi. A fost apreciată satisfacția pacientului în baza chestionarului și s-au constatat următoarele: nivel „satisfăcător” la 26 de persoane, nivel „bun” la 45 de persoane, „foarte bun” – la 29.

După părerea pacienților, cea mai mare problemă la acordarea serviciilor este: timpul de așteptare la medic (54 de persoane), timpul de așteptare la recepție pentru programare (39 de persoane), timpul acordat pacientului (5 persoane).

Principalul obiectiv al proiectului este sporirea accesului pacienților la servicii medicale prin optimizarea fluxului pacienților care suferă de boli netransmisibile.

Obiective specifice:

- *Renovarea recepției Centrului de Sănătate*, ceea ce va duce la deservirea mai rapidă și calitativă a pacienților de către angajații de la recepție.
- *Instruirea lucrătorilor medicali* – va îmbunătăți cunoștințele lucrătorilor medicali privind comunicarea eficientă cu pacienții.
- *Informarea și comunicarea cu pacienții cu boli netransmisibile* – va spori volumul de cunoștințe ale pacienților cu privire la profilaxia și supravegherea bolilor netransmisibile, depistarea timpurie a factorilor de risc prin efectuarea examenului medical profilactic.